

Paraguay is pas sinds 1989 een democratie. Tot 1989 leed het land onder de 35-jarige dictatuur van Alfredo Stroessner, die diepe wonden heeft geslagen.

of Brugge. Paraguay telt, buiten de Reducciones, geen grote trekpleisters, of ze zijn nagenoeg onbereikbaar. Geen Andesgebergte, geen spectaculaire natuurwonderen.

In het noordoosten van Paraguay ligt natuureservaat de Pantanal. Aan de Braziliaanse kant trekt het hordes toeristen. Aan Paraguayaanse zijde ontbreekt elke infrastructuur. Geen wonder dus dat de Paraguayaanse overheid de kolossale Itaipú-stuwdam promoot als toeristentrekker. In de Río Paraná verbindt hij de Paraguayaanse met de Braziliaanse oever. Tot voor kort was dit – in termen van geleverde energie – de grootste stuwdam ter wereld. Inmiddels valt deze eer te beurt aan de in 2006 geopende Driekloovendam in China. Maar Itaipú, 7,7 kilometer lang en 196 meter hoog, overweldigt nog altijd.

Paraguay is pas sinds 1989 een democratie, zij het een wankelende. Vorige maand nog werd president Fernando Lugo weggestuurd door het parlement, maar zijn opvolger is tot nu toe niet erkend door de buurlanden. Tot 1989 leed het land onder de 35-jarige dictatuur van Alfredo Stroessner, die diepe wonden heeft geslagen. De sporen ervan zijn nog zichtbaar. Het Museo de la Memorias, een voormalig martelcentrum in Asunción, is nog één van die ge-

tuigen. In een vitrine liggen een paar tangetjes: bedoeld om nagels uit te trekken tijdens de verhoren van politieke gevangenen. In de Stroessner-tijd was er geen vrijheid, herinneren de Paraguayanen zich maar al te goed. Maar, zo relativeren velen, er was óók geen criminaliteit, en economisch gezien was het veel makkelijker dan nu.

Paraguay, dertien keer zo groot als België, telt slechts zes miljoen

niemand zomaar vertrouwen', legt Aldo Paredes uit. Hij is muzikant, komt uit Ciudad del Este, en is met vrienden afgezakt naar Ayolas aan de zuidgrens om te vissen op 'dorado' in de rivier de Paraná. Bij volle maan grillen de mannen hun vangst, trekken ze bierflessen open en zingen ze weemoedige liederen onder begeleiding van gitaar en trekharmónica. Voor mijn ogen ontvouwt zich het clichébeeld van Zuid-

we ogen te zien. De stoffige straten dragen namen als Avenida Hindenburg, op gevels staat 'Fernheimer Sport Verein' en 'Büro für Bildung und Kultur'. Filadelfia oogt als een soort tropische buitenwijk van München.

WEDERDOPERS

Dit is het domein van de Mennonieten, Wederdopers, die vanuit de Nederlands-Duitse grensstreek na eeuwenlange omzwervingen via Polen en Rusland uiteindelijk in Zuid-Amerika zijn beland. Verjaagd uit de Stalinistische Sovjet-Unie vond een grote groep Mennonieten onderdak in de Chaco, de onmetelijke, totaal verlaten savanneoestijn op de grens met Bolivia. Hier bouwden ze aan een florerende gemeenschap van landbouwers en tegenwoordig vooral veehouders. Kornelius Neufeld (58) vertelt er graag over. Hij is leraar Mennonitische geschiedenis, en hoofd van de plaatselijke school. 'Ik ben Paraguayaan', zegt hij in het Duits, 'alleen zijn we wat later aangekomen dan de andere bewoners van dit land'. Hij verhaalt over de zware strijd van de pioniers, de voortdurende zoektocht naar water in dit snikhete, regenarme gebied. De 15.000 Mennonieten in de Chaco hebben zich verenigd in 'coöperaties' die de landbouwbedrijven beheren en in 'associaties'

voor de dienstverlenende taken: het ziekenhuis, het wegenonderhoud en de 'Sozialdienst'.

'Wij zijn goede organisatoren', zegt Agathe Harder met enige trots. 'Anderen hier klagen als het een jaar niet regent. Wij hebben altijd genoeg water, door de bassins die we overal hebben aangelegd'. Harder runt het plaatselijke toeristenbureau. Op on-Paraguayaanse wijze is er alle mogelijke informatie over de omgeving beschikbaar. Kaarten van het gebied, met dorpsnamen als Schönbrunn, Gnadental en Hochstadt. Zelfs een Colonia Friesland en een Colonia Volendam.

In het belangrijkste hotel in Filadelfia doden de jonge Poolse toeristen Aleksandra Kudzia en Agnieszka Szablowska de tijd. 'We wilden van Brazilië naar Bolivia, en Paraguay lag er tussenin', zo verklaren ze hun aanwezigheid in dit land. Ze voelen zich wat verloren, bekennen ze. Hun reisgids over Zuid-Amerika vermeldt amper iets over Paraguay, Spaans spreken ze niet en ze hebben amper benul van wat er te beleven valt. Opperste verbazing dus als ze vernemen dat de Duitsers in Filadelfia Mennonieten zijn. 'We dachten dat dit een of ander kuuroord voor Duitse gasten was!', schateren ze. Het lijkt het toeristische lot van Paraguay: onbekend en onbemind.

Het land herbergt de meeste én de mooiste vestigingen van jezuïeten en franciscanen

inwoners. Het land is zwaar onderbevolkt, een rechtstreeks gevolg van de Drievoudige Alliantie-oorlog (1865-1870) die werd uitgevochten met Brazilië, Argentinië en Uruguay. De strijd kostte 95 procent van de mannelijke bevolking het leven.

'Ze hebben geprobeerd ons uit te roeien. Daardoor komt het dat wij

Amerika dat in andere landen veelal speciaal wordt opgedist aan toeristen. In Paraguay loopt de bezoeker er zomaar tegenaan. Gewoon, alledaags Zuid-Amerika.

Hoe bevreemdend is het dan om in het noordwestelijke stadje Filadelfia plotseling honderden mensen met blond haar en blau-